

Azərbaycanın Yaxın Şərq siyasəti yalnız müsəlman dünyası ilə bitmir. Respublikamız dövlət müstəqilliyini əldə etdikdən sonra münasibətlərini davamlı və qarşılıqlı şəkildə inkişaf etdirdiyi ölkələrdən biri də İsraildir.

İsrail böyük dövlətlər sırasına daxil olmasa da, beynəlxalq münasibətlər sisteminə özünün xüsusi yeri, çəkisi, nüfuzu və dəst-xəti olan ölkədir. Bu baxımdan, İsrail dövləti ilə əlaqələrin inkişafına böyük önəm verilməsi ölkəmizin milli maraqlarının təmini baxımından müstəsna əhəmiyyətə malikdir.

Münasibətlərin dinamik və hərtərəfli inkişafı məmnunluq doğurur

İsrail Azərbaycanın dövlət müstəqilliyini 25 dekabr 1991-ci ildə tanımış, 1992-ci ilin aprelindən isə iki ölkə arasında diplomatik münasibətlər qurulmuşdur. Ötən əsrin 90-cı illərindən bəri həyata keçirilmiş səfər mübadilələri, səmərəli əməkdaşlıq mexanizmlərinin qurulması ikitərəfli əlaqələrin yüksək səviyyəyə çatmasına gətirib çıxarmışdır. Hazırda iki dövlət arasında uğurlu siyasi, iqtisadi və hərbi əməkdaşlıq əlaqələri, eləcə də strateji dialoq mövcuddur. Ən əsas məsələlərdən biri də odur ki, İsrail Azərbaycanı daim dəstəkləyən dost dövlətlərdən biridir. Torpaqlarımızın işğal altında olduğu illərdə İsrail dövləti hər zaman Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü dəstəkləyib. Azərbaycan İkinci Qarabağ müharibəsi zamanı da İsrailin dəstəyini hiss edib.

Azərbaycan və yəhudi xalqları arasındakı dostluq və qardaşlıq əlaqələrinin tarixi qədimdir. Yəhudilər Azərbaycanda əsrlər boyu əmin-amanlıq şəraitində yaşamış, digər azsaylı millətlər kimi heç bir ayrı-seçkiliyə və diskriminasiyaya məruz qalmamışlar. Ölkəmizdə yəhudilərə həmişə yaxşı münasibət bəslənilmiş və burada heç zaman antisemitizm halları olmamışdır. Azərbaycan ərazisində yaşayan yəhudilər də vaxtilə ermənilər tərəfindən soyqırımına məruz qalmışlar. Bu mənada Azərbaycan və İsrail arasında qarşılıqlı dostluq yalnız siyasi-iqtisadi əməkdaşlığa deyil, həm də tarixi köklərə əsaslanır. Hər iki ölkəni yaxınlaşdıran daha bir amil isə Azərbaycanda yəhudi diasporunun və İsraildə Azərbaycandan gəlmiş on minlərlə yəhudinin yaşamasıdır. Buna görə də Azərbaycan-İsrail dostluğunu təkcə siyasi və iqtisadi amillərlə səciyyələndirmək düzgün deyil.

Azərbaycanın dostu və tərəfdaşı

Prezident İlham Əliyevin İsrail Dövlətinin milli bayramı - Müstəqillik Günü münasibətilə bu ölkənin Prezidenti İsxak Hersoqa ünvanladığı təbrik məktubunda deyilir: "Azərbaycan ilə İsrail arasında mövcud olan dostluq əlaqələrinin və əməkdaşlığın yüksək səviyyəsi xalqlarımızın tarixi bağlılığının, bir-birinə bəslədiyi hörmətin və rəğbətin bariz ifadəsidir. Qarşılıqlı etimad və dəstək kimi möhkəm təməllər üzərində qurulmuş Azərbaycan-İsrail dövlətlərarası münasibətlərinin dinamik və hərtərəfli inkişaf etməsi məmnunluq doğurur".

Hərbi sahədə əməkdaşlıq davam edir

Hazırda dünyada ksenofobiyanın, dini zəmində qarşıdurmaların kəskinləşdiyi bir dövrdə Azərbaycanla İsrail arasında olan münasibətlər bir növ model rolunu oynayır. Eyni zamanda bu əlaqələr multikulturalizm və tolerantlıq dəyərlərinin bəşəriyyətin firavanlığına gətikcə daha da önəm kəsb etməsinin göstəricisidir.

2023-cü ildə İsraildə Azərbaycan səfirliyinin açılması ölkələrimiz arasında tərəfdaşlığın inkişaf etdiyini və münasibətlərin, strateji tərəfdaşlığın yeni mərhələyə yüksəldiyini göstərir.

Bu gün İsrail Azərbaycanın əsas ticarət tərəfdaşları sırasındadır. İki dövlət arasında qarşılıqlı investisiya, həmçinin energetika, kənd təsərrüfatı, IT, innovasiya, əczaçılıq, turizm və digər sahələr üzrə səmərəli əməkdaşlıq mövcuddur. Bu ölkə idxal etdiyi neftin bir qismini Azərbaycandan alır. Azərbaycan Respublikası Hökuməti ilə İsrail Dövləti Hökuməti arasında Birgə Komissiya, həmçinin Azərbaycanın İsraildəki Ticarət nümayəndəliyi ölkələrimiz arasında tərəfdaşlığın inkişafı üçün əhəmiyyətli platformalardır.

Həmçinin Azərbaycan və İsrail etibarlı hərbi tərəfdaşlıq münasibətlərinə malikdir. Uzun illərdə iki dövlət arasında müdafiə sahəsində sıx əməkdaşlıq mövcuddur. Azərbaycanın hərbi sənayesinin formalaşmasında İsrail əhəmiyyətli müttəfiq kimi mühüm rol oynayır.

Azərbaycan-İsrail hərbi əməkdaşlığı yüksələn xətlə davam edir. Bu günlərdə Azərbaycan Müdafiə Nazirliyinin rəhbər heyətinin İsrailə rəsmi səfəri bundan xəbər verir. Səfər çərçivəsində Azərbaycanın müdafiə naziri general-polkovnik Zakir Həsənovun İsrailin müdafiə naziri İsrail Katz və Müdafiə Qüvvələrinin Baş Qərargah rəisi general-leytenant Eyal Zamir ilə görüşlərində hərbi əməkdaşlığın inkişaf perspektivlərinə dair ətraflı fikir mübadiləsi aparılıb. Nümayəndə heyətinin səfəri zamanı hərbi-texniki və hərbi təhsil sahələrində əməkdaşlığın genişləndirilməsi istiqamətində həyata keçirilən tədbirlər və perspektiv planlar müzakirə olunub.

Azərbaycanla İsrail arasında tarixin sınaqlarından çıxan əməkdaşlıq əlaqələri yüksələn xətlə inkişaf edir. Onu da vurğulamalıyıq ki, Azərbaycan-İsrail əlaqələri ikitərəfli xarakter daşıyır və heç bir dövlətlə münasibətlərə xələl gətirmir.

Rəşad CƏFƏRLİ,
"Azərbaycan"